

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח

יום ו' ערש"ק כ"ח ניסן תשפ"ב

פרשת קדושים

גליון תקל"ג

שנה י"א

מפי ספרים וסופרים

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם (י"ט ב')

לא אלמד כל ימי ואשכח מה שאשכח, עם כל זה יהיה נשאר בידי הרבה יותר מאשר תמצא בכל בני העיר הזאת. השיב לו חותנו: דע לך כי לא על דעת כן לקחתך לחתן, לא לקחתך בעיר הזאת כדי שתהיה מעולה בין כולם, אלא זכור נא שלקחתך משיבה פלונית בהיותך המעולה והמצויין מבין כולם, ולכן צריך אתה להיות מתמיד בהשוואה לבני הישיבה שכולם מתמידים וגדולי תורה, ולא בהשוואה לעיר הזאת שכולם אנשים פשוטים. והנמשל: זאת היא טענת הקדוש ברוך הוא נגד ישראל שרוצים למצוא חן על ידי שהם טובים וצדיקים בהשוואה לפחותים ולכופרים, ועל זה אומר הקדוש ברוך הוא לישראל, לא כן הדברים "הואיל ונקדשתם לשמי עד שלא בראתי העולם" דהיינו עוד בטרם נראו הפחותים והכופרים בעולם הנה מאז ומקדם קדשתי אתכם לשמי ואם כן "היו קדושים כשם שאני קדוש" בלי הצטרפות נגד הזולת.

(המגיד מדובנא זיע"א)

איתא במדרש (תנחומא ב) אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: הואל ונקדשתם לשמי עד שלא בראתי העולם, היו קדושים כשם שאני קדוש. דברי המדרש יובנו על פי משל: היה אדם שהיה גר בעיר קטנה והיה עשיר גדול, ולו בת יחידה, וגמר בדעתו ללכת ולתור בארץ לבקש לו חתן מופלג. הגיע בדרכו אל ישיבה גדולה אשר במרחקים, וביקש מראש הישיבה שיבחר לו חתן מתמיד וירא שמים, והעשיר התחייב לשלם את כל ההוצאות, אמר לו הרב שיש בישיבה חתן מיוחד ומעולה מכל בני הישיבה, אם בשכלו הזך, ואם בהתמדתו כי לא יכבה בלילה נרו. החתן נפגש עם בתו ולאחר זמן מסויים נשא אותה לאשה. עברו כמה חודשים מזמן הנישואין והנה ראה העשיר שחתנו מתעצל בלימודו, ולומד רק שעה שעתיים ביום, והיה מתמרמר על זה מאד. קרא לחתנו והוכיח אותו על זה, ענה החתן ואמר, שאל נא את השמש אם אחד מכל בני העיר פותח ספר פעם בחודש, ואילו אני ברוך השם לא עובר עלי חודש ואפילו שבוע בלי עסק התורה, וגם אם

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

"זה כלל גדול בתורה"

ואהבת לרעך כמוך אני ה'. איתא בתורת כהנים ר"ע אומר זה כלל גדול בתורה, בן עזאי אומר זה ספר תולדות אדם זה כלל גדול מזה. ונ"ל עפ"מ דאיתא בספח"ק, ישראל נוטריקון יש שישים ריבוא אותיות לתורה וכנגדם יש ששים רבוא נשמות ישראל, נמצא שאם אינו אוהב אדם מישראל א"כ הוי כאילו שאינו אוהב אות מהתורה ופוגם עי"ז בתורה. וזה הפי' בדברי הגמ' (שבת לא.) מעשה בנכרי א' שבא לפני שמאי א"ל גירני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת דחפו באמת הבנין שבידו בא לפני הלל גיריה א"ל דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה ואידך פרושה היא זיל גמור.

וזה הפי' זה כלל גדול בתורה כלומר שאם אינו רוצה לפגום בתורה ח"ו צריך לאהוב את כ"א מישראל, וזה שהוסיף בן עזאי זה ספר תולדות אדם זה כלל גדול מזה כלומר זה שאמר ר"ע זה כלל גדול בתורה דבר זה נלמד מהכתוב זה ספר תולדות אדם שמשמע מזה שאותיות התורה המה נגד נשמות ישראל, וזה שסיים זה כלל גדול מזה, כלומר מה שאמר ר"ע זה כלל גדול נלמד מהכתוב זה ספר תולדות אדם. ושניהם לדבר אחד נתכוונו. (אמונת משה)

מה טעם נאמרה פרשה זו בהקהל

וזהו הפירוש פרשה זו נאמרה בהקהל מפי שרוב גופי תורה תלויין בה'. כלומר יען אשר בפרשה זו תלויים רוב גופי תורה, הם מצוות התורה, שעיינם להביא למדינת דביקות בה', לפיכך נאמרה בהקהל, כי דרגת הדביקות ע"י מצוות התורה תלויה במדת האחדות שע"י הכנעה והתבטלות, שאחד מבטל עצמו לחבירו.

האחדות היא סגולה להתרחק מן התאוות

ואפשר כי לכן הוצרכה להיאמר מצות קדושים תהיו בהקהל, כי זהו ג"כ תנאי לקישור העולמות, שיהיו כל ישראל באהבה ואחוה, כמאמר הכתוב (דברים ל"ג, ה') ויהי בישורון מלך בהתאסף וגו' יחד שבטי ישראל, ופירש"י ז"ל בהתאספם יחד באגודה אחת ושלוש ביניהם הוא מלכם ולא כשיש מחלוקת ביניהם, וגם כי האחדות היא סגולה להתרחק מן התאוות, שכן לצד ההיפך נאמר (משלי י"ח, א') לתאוה יבקש נפרד, וא"כ כשמתאחדים עם חברים לטובה, נפרדים מהתאוה. (כ"ק מן אדמו"ר שליט"א)

"ואטהר והתקדש בקדושה של מעלה"

קדושים תהיו כי קדוש אני (י"ט, ב'). מפרש"י ז"ל: הוו פרושים מן העריות. ובמד"ר (כ"ד, ט') יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני ה' קדושתו למעלה מקדושתכם. ודברי המדרש תמוהים. וי"ל שלזה התכוון רש"י באומרו הוו פרושים מן העריות. שתסורו מהרע ומהתאוות רעות, ותכינו עצמכם שתהיו כלים מוכשרים לקבל הקדושה של מעלה, וכאשר אנו אומרים לאחר הספירה, שבזכות הספירה והטהרה נזכה לבוא לבחי' ואטהר והתקדש בקדושה של מעלה, לנפוח בנו רוח הקדושה רשפי אש שלחבת קה, שזה הוא גמר הטהרה והקדושה, כענין הנשמה להגוף. (ישמח ישראל)

בין אדם לחבירו

ואהבת לרעך כמוך אני ה' (י"ט, י"ח) שמעתי מכ"ק אדמו"ר זצלה"ה שאמר ששמע מהחסיד הישיש ר' ישראל יעקב מראדום ז"ל בשם הרה"ק מו"ה יוסף מטארטשין בנו של הרה"ק החוזה מלובלין זצלה"ה שפירש בזה הלשון, ואהבת לרעך - דו זאלסט ליב אבען דיין חבר, כמוך אני ה' - אזוי ווי דיך - איך גאט. וביאר הענין דמטבע האדם הוא, כשרואה אצל חבירו איזה חסרון קשה לו לאהוב אותו, אבל הקב"ה אינו כן אלא אוהב את האדם אעפ"י שרואה כל החסרונות שלו, וזשה"כ ואהבת לרעך, כלומר אוהב אותו מ"מ אעפ"י שאתה רואה אצלו חסרונות, כמוך אני ה', כלומר כמו שאני ה' אוהב אותך אעפ"י שאני רואה אצלך חסרונות הרבה יותר ויותר ממה שאתה רואה בחברך, ואעפ"י"כ אני אוהב אותך, כן גם אתה תאהב את חברך. (מאורן של ישראל)

פרסום אחדותו ית"ש ולקדש ש"ש בעולם

דבר אל כל עדת בני' לאמר קדושים תהיו. פירש"י ז"ל: מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל מפני שרוב גופי תורה תלויין בה. ולכן אמר רש"י כך, כי זה עיקר הכוונה מקיום התורה לקדש ש"ש בעולם ולפרשם אחדותו ית"ש ורוב חסדיו, כמו שאנו אומרים "ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד", שכל עיקר קיום התורה והמצוות היא שנוכל לומר שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד, לפרסם בעולם אחדותו ית"ש ולקדש ש"ש בעולם. (תפארת שמואל)

שבת מברכין - חודש אייר. המולד: יום ראשון לפנות בוקר, שעה 5:20, 1 חלקים. ר"ח בימים א' וב' הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה

זוארט

נסיעה לצדיקים

והבדלתם בין הבהמה טהורה לטמאה ובין העוף הטמא לטהור (כ, כ"א).

ודקדקו המפרשים מדוע אצל בהמה נאמר טהורה מקודם. ובעוף נאמר טמא מקודם. ונראה בדרך צחות, כי באמת אמרו ז"ל האי זכאה צריך למרדף בתר חייבא (זוה"ק תרומה קכח ב) ועכ"ז אנו רואים, אדרבה, אשר חסידים ויראי ה' נוסעים אל הצדיק, ורק לפעמים מזדמן אשר הצדיק נוסע ממקומו אל העיר אחרת.

רק החילוק הוא, לאנשים הפשוטים אז צריך הצדיק ליסע אליהם בכדי לתקן נפשם, יען כי אינם רוצים ליסע אל הצדיק, ע"כ מחויב הוא שהוא זכאה למרדף בתר חייבא אבל אותן החפצים בראת ה' המה נוסעים אל הצדיק. ויחדרו כציפור (עיי'ן הושע י"א, י"א). וזהו והבדלתם היינו שבזה יש הבדלה בין "הבהמה" הנקראים פשוטי עם, אז "הטהורה - לטמאה", צריך הצדיק ליסע אליהם, ובין "העוף" הנקראים יראי ה' כידוע, אז "הטמא - לטהור", אשר המה נוסעים אל הצדיק לתקן את נפשם.

(אמרי נועם)

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל
נלב"ע ו' סיון תשע"ד

קדושים תהיו - עצם של קדושה

נראה בביאור מצות התורה קדושים תהיו וגו', שהמשמעות היא שתהיו עצם של קדושה, ולא רק שתתנהגו בהנהגה של קדושה, ומרומז בספרי עה"פ כי עם קדוש אתה, קדושת עצמך. תכלית רצון ה', שיהיו בניי עצם של קדושה, כי קדוש אני ה'. והכוונה בזה, כי אומות העולם באמת לא יכולים להשיג דרגת קדושה בעצם, ולכל היותר יכולים להתנהג בקדושה, רק העם הקדוש שקדוש אני ה' אלוהיכם זה משפיע עליכם דרגה זו בחי' עצם של קדושה.

ויש לפרש זה בכל הפסוקים הנז', כמו והתקדשתם והייתם קדושים, אם תתנהגו בקדושה תהיו עיי"ז עצם של קדושה, וכן היא משמעות מאה"כ ואנשי קודש תהיו לי, היינו עצם של קדושה, אנשי קודש, לא רק אנשים שמתנהגים בקדושה. וזו משמעות דבר ה' לפני מתן תורה, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, אתם דוקא יכולים להשיג מדרגת עצם ומציאות של גוי קדוש, ואילו שאר האומות לא יכולים להגיע לזה. (נתיבות שלום, סלונים)

יכול כמוני

שמעתי בשם הרה"ק המגיד מקאזנוי זי"ע שאמר על הפסוק "יכול כמוני" - בניחותא - על דרך צדיק גזור והקב"ה מקיים, כי קדושתו למעלה מקדושתכם, ע"ד ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים.

הגה"ח ר' צבי דוד גלאזר ז"ל, שפתי צדיקים

קדושתו למעלה מקדושתכם

[בשם הרה"ק רבי ברוך מגארליץ זי"ע] קדושים תהיו, איתא במדרש, יכול כמוני, ת"ל כי קדוש אני, קדושתו למעלה מקדושתכם. הנה ידוע דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, ושמותיו יתברך הם רק כינויים להש"ת ואינם מתארים את עצמותו ית"ש, כי אין בו השגה כלל. וזה כוונת המדרש, קדושים תהיו, יכול כמוני, שלא תהיו בעצם קדושים רק בכינוי תקראו עצמכם קדושים, ת"ל כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם, שרק קדושתו היא רק בכינוי בלבד כי בעצם אני למעלה מאד מכל מושג ותואר, אבל אתם תהיו קדושים בעצם, ולא רק בכינויים.

י"ג אורות, פשוטואריסק

מעשי צדיקים

מי שיעזור לרבי שמעלקא מניקלשבורג (יומא דהילולא ב' אייר) יקבל שכר רב מן השמים

ונתצול בפניו ונבקש את סליחתו על הצרות שגרמנו לו".

רבי שמעלקא הודה לרבי אלימלך ורבי אלימלך נפרד ממנו והלך לדרכו שמח וטוב לב. בדרך הוא שמע קול נוסף שיצא מן השמיים. "בשכר זה שהגנת על רבי שמעלקא, תזכה כי כל מי שתברך היום יבורך מן השמיים." הוא שמח לשמוע זאת והמשיך בדרכו - אך ראו זה פלא! הדרך הייתה שוממה ואיש לא היה בה. רבי אלימלך החל למהר בדרכו. הוא ידע שהוא יכול לברך עד שהחמה תשקע. אך הדרך עברה בין שדות, יערות ופרדסים, הוא נתקל בפרות ובכבשים, אך לא ביהודי אחד. בדקות האחרונות לפני ששקעה השמש הוא ראה אישה אחת עובדת בשדה. הוא רץ לעברה והחל להמטיר עליה צרור של ברכות. "שאלוקים יברך אותך מן השמיים, ויתן לך עושר, ובריאות, וילדים, ופרנסה טובה", האישה נבהלה מהאדם הזר והחלה לברוח. "אל תחששי, אינני אדם רע" הרגיע אותה רבי אלימלך ובירך אותה שוב בברכות עד בלי די. לא חלף זמן רב ומזלם של האישה ובעלה החל לפרוח. תוך זמן קצר הם הפכו להיות אנשים מאוד עשירים. את ביתם הם פתחו לרווחה לפני עניי העיר, ולכל מטרת צדקה היו נותנים בחפץ לב. כל עני שהתדפק על דלתות ביתם היה מקבל נדבה הגונה מהמשרת שעמד בדלת, וכאשר היה מדובר בסכום גדול יותר, בעל הבית בעצמו היה מבקש לשמוע פרטים נוספים ומעניק כפי הבנתו.

חלפו שנים, ולרבי אלימלך נודע על משפחה יהודיה שהושלכה לכלא. לאחר בירור נודע לו כי אב המשפחה היה חייב לפריץ המקומי סכום גדול מאד של חמש מאות מטבעות זהב. כשמצוות פדיון שבויים גדול נקרה לפניו, החל רבי אלימלך לנדוד מעיר לעיר כדי להשיג את הכסף. הוא נדד מעיר לעיר והגיע גם לאותה העיר שם התגוררו האישה ובעלה. הוא נקש על הדלת וביקש לדבר עם בעל הבית, אך כשהאישה ראתה אותו היא נפלה והתעלפה, "הנה אליהו הנביא, שבירך אותי לפני שנים רבות!" קראה לבעלה באימה. "הוא בא לקחת את כספנו ואת כל רכושנו".

אל תדאגי" חייד רבי אלימלך, "אינני אליהו הנביא, ובאתי לכאן כדי לבקש מכם שתתרמו למען פדיון שבויים". "לכמה כסף אתה זקוק?" שאל בעל הבית. כשרבי אלימלך נקב בסכום חמש מאות מטבעות זהב לא נבהל האישה

מסופר: הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע"א הלך פעם בדרך עם אדם נוסף, כאשר הוא שמע בת קול מן השמיים שהכריזה: "מי שיעזור לרבי שמעלקא מניקלשבורג יקבל שכר רב מן השמיים". "האם שמעת משהו?" שאל רבי אלימלך את האדם שהלך עמו. "לא, לא שמעתי מאומה" השיב הלה. רבי אלימלך הבין שהבת קול מן השמים כוון לאזניו, ומיהר לעשות את דרכו לניקלשבורג. מיד כשהגיע לעיירה הוא ניגש לביתו של הרה"ק רבי שמעלקא זי"ע"א, רבי שמעלקא סיפר לו בצער, כי תושבי המקום נטו מדרך הישר, וכי למרות בקשותיו ותוכחותיו הם ממשיכים לחטוא. "לא רק שהם לא מתחרטים על מעשיהם, הם צוחקים עליי ורודפים אותי בשל דבריי" אמר בעוגמה. "האם אוכל לנאום בבית הכנסת שלך?" ביקש ממנו רבי אלימלך. בתחילה היסס רבי שמעלקא. "מדוע תרצה לעשות זאת? אני דורש לפניכם מדי שבת בשבתו אך דבריי נופלים על אוזניים אטומות!" לבסוף נעתר הרב לבקשתו.

בשעה המיועדת הגיעו לבית הכנסת מספר גדול של אנשים ונשים, בעיקר מתוך סקרנות לשמוע את דרשותיו של הדרשן החדש. מיד עם עלייתו אל הבמה, החל רבי אלימלך להוכיח בפלפולים על גבי פלפולים, כי למעשה העבירות שביצעו לא היו גרועות כל כך. הוא ציטט קטעי פסוקים ומדרשים כדי להוכיח, כביכול, כי אין כל פגם במעשיהם. רבי אלימלך סיים את דבריו וירד מן הבימה, לא לפני שביקש מכולם לשוב ולהתכנס למחרת כדי לשמוע את המשך הדרשה. השמועה פשטה בעיירה חיש מהר.

למחרת באותה שעה בית הכנסת היה מלא וגדוש בתושבים נלהבים שביקשו לשמוע עוד היתרים וקולות מפיו של הדרשן החדש. אך הפעם, במקום להמשיך בפלפולי ההבל, החל רבי אלימלך להוכיח אותם בעדינות אך בתקיפות. הוא ציטט להם את הפסוקים בשלמותם, הביא להם את דברי החכמים מן התלמוד ומספרי ההלכות, והוכיח להם עד כמה חשוב לקיים כל מצווה בשלמותה. בשפתו המיוחדת הוא שכנע אותם כי הם טעו ונטו מדרך האלוקים וכי עליהם להתחרט על כל מעשיהם. דבריו נכנסו ללב השומעים. הם התחרטו באמת ובתמים על מעשיהם הרעים. "הרי זה בדיוק מה שרוב העיר, רבי שמעלקא, היה אומר לנו מדי שבת" הם אמרו לעצמם. "הבה ניגש

כלל וכלל, אלא מיהר לגשת אל הכספת ולהוציא את כל הסכום. "הנה, בזכות ברכתך הפכנו להיות אנשים עשירים, אנא קח את צרור המטבעות ולא תצטרך לנדוד עוד". אך רבי אלימלך סירב. "ברצוני לזכות עוד יהודים

הרה"ק רבי ישעי'לה מקערעסטיר מציל עני רעב

הרף בלבד. המונקאטשער רב שישב מן הצד, והוא היה עז ותקיף מאוד בשמירת ההלכה הצרופה כידוע, בראותו מעשי הרבי שמושך הזמן במלאכת החיתוך, געשה רוחו בקרבו, ומחה בפניו באומרו: "נו, הפסק!".

אך רבי ישעי'לה לא שעה לדבריו, וכשכולו אחוז שרעפים המשיך בעסק הפרדת הקשה מן הרף, ובסיימו תיכף קם ממקומו עם פרוסת החלה הרכה בידו, וניגש בריצה עד קצה השולחן, שם מסרה לאדם עני ומדוכא שישב בראש השולחן כנגדו, ושוב רץ חזרה למקומו וטעם מיד משארית פרוסת המוציא. לאחר שאכל בזית וכדי שביעה, פנה רבי ישעי'לה להמתיק סוד עם המנחת אלעזר, ואמר בענוותנותו: "תדעו נאמנה, כי בעת שסיימתי ברכת 'המוציא' הבחנתי באותו זמן עני חסר שייניים היושב ממולי ומביט בפרוסה זו, שהיה מורעב עד מאוד, עיניו בלטו מחוריהן בעמדו על סף 'בולמוס' רח"ל, ממראה וריח החלה הטרייה והמהבילה! לכן לא יכולתי בשום אופן לטעום מן הפת, בטרם נתתי לו הפרוסה הרכה להחיות את נפשו. - נו, זאגט נאר מונקאטשער רב, (נו, תאמר לי הרבי ממונקאטש) מה חמור יותר 'הפסק' או 'דחמנות'.? האם עני מסכן זה הסמוך על שולחני גרוע מן הבהמה, דקיימא לך הלכתא (ברכות מ. שו"ע או"ח קסז, ו) שמותר לומר בין המוציא לטעימה 'גביל לתורא' ולא חשיב הפסק, וכל שכן כאן שהיה בלא דיבור".

הגה"ק ממונקאטש זצוק"ל בעל "מנחת אלעזר", הגיע פעם אל העיר 'קאליב' שבהונגריה בז' באדר, יומא דהלולא רבא של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זיע"א. שבידוע נהגו יהודי הונגריה בהמוניהם לעלות שמה בז' אדר, ונעשה מקום תפילה תל תלפיות לרבבות אלפי ישראל. ובהיותו שם שמח להיפגש עם הרבי הקדוש רבי ישעי מקערעסטיר (יומא דהלולא ג' אייר) שהגיע אף הוא בליווי אנשי שלומו להשתטח על הציון הקדוש. עם סיום התפילה בציון פנימה, ערך רבי ישעי'לה כדרכו 'שיש' בקאליב לכבוד האי יומא דהלולא. כשנכנס הרה"ק רבי ישעי'לה לעריכת הטיש, ונטל את ידיו לסעודה, הבחין תוך כדי נטילה בהגה"ק ממונקאטש שבא גם הוא להשתתף בשולחנו הטהור, בהיות שלא יכל להפסיק בדיבור, הורה לו באצבעו שיישב לצידו. המונקאטשער רב התיישב מהר במקומו, והחל לעקוב בעין עמוקה ובוזחת אחר תהלוכות ופעולות הרבי הקדוש. משסיים ר' ישעי'לה הנטילה והניגוב כדיון, תפס בידו את הקוליש [חלה] הענקית הטרייה והריחנית, שנאפתה במיוחד לכבוד ההלולא, חתך בה פרוסה מאמצעה כדיון, ברך ברכת 'המוציא' בכוונה גדולה כדרכו, ובצע את הפרוסה שהכין מן הפת. והנה בטרם טעם טעימת המוציא, החל מסיר בעזרת הסכין את החלק הקשה אשר סביבות הפרוסה סביב סביב, כדי שיישאר רק החלק

והכינו את אשר יביאו

הכנת חלת מפתח בשבת אחר פסח

נעשה לך עם נקודות הכסף (שיהש"ד פ"א פ"א). דהיינו שתי התורות שבכתב ושבע"פ יהיו עם נקודות שהכסף מנוקד בהם סגול. ופתח סגול זה האבות שהיו משולשין, ופתח מלשון פתח. ולכן עושים צורת מפתח. וגם לפי טעם זה הוא מעניין חג השבועות ועל כן גם בשבתות שלאחר מכן שייך הדבר.

ועוד טעם הביא ה"אוהב ישראל" בליקוטים (פרשת שמני עמ' שצ"ב) שהרי נאמר ביהושע (ה' י"ב) "וישבת המן ממחרת באכלם מעבור הארץ. ולא היה עוד לבני ישראל מן ויאכלו מתבואת ארץ כנען בשנה ההיא" וא"כ היו צריכין פרנסה ועל כן אנו עושים מפתח לפתוח את שער הפרנסה. ובפשוטו גם טעם זה שייך בשבתות שלאחר הפסח ולא רק בשבת הראשונה שלאחר הפסח מאחר והתורה קוראת לחג השבועות "חג האסיף" (שמות ל"ד, כ"ב) וא"כ כל תקופה זו צריכה תפילה.

ועוד טעם הביא הרה"ק מקוריץ בספה"ק "אמרי פנחס" (שבת ומועדים אות חר"ץ) על פי המבואר בזה"ק (ח"ג פרשת בהעלותך דף קנ"ב) שעד פסח שני עדיין השערים פתוחים. ולפי טעם זה יש עניין לעשותו עד פסח שני. ולא דווקא בשבת הקרובה לפסח. ועוד טעם לכך יש בספר רב טוב פרשת שמני דהיינו מאחר ופרשיות שאחר הפסח עוסקות בענייני עריות, וזה המפתח לפתוח הלב. וא"כ גם בפרשת אמור שמזהירה על קדושת עם ישראל עדיין שייך זה.

ועוד טעם יש בספר מנהג ישראל תורה (ח"ב סי' תצ"ג) שהרי אנו עוברים משער טומאה לשער קדושה ולכן צריך מפתח. והנה גם לפי טעם זה הכל הוא עניין של ספירת העומר דאיתא בזה"ק (ויקרא דף ק"ס) דמ"ט פנים לתורה הם כנגד המ"ט יום מצאת בני ישראל עד יום קבלת התורה. ושם (לעיל דף צ"ז) מבואר שכל ימי צאתם מצרים זה היה ימי טהרה לנ' שערי טומאה שנטמאו, ונטמעו בהם עם ישראל. והיו משילים מעצמם שער טומאה בכל יום ולוקחים שער של קדושה. וגם לפי זה יש עניין גם בשבתות שלאחר הפסח, ולא רק בשבת שאחריה. ועוד טעם, שהרי בפסח נידונים על התבואה וכדאיתא במס' ר"ה (טז) וגם 'פסח' גימטריא 'קמו' "ואם אין קמה אין תורה" (אבות פ"ג מ"ז) ולכן עושים חלה בצורת מפתח להורות על שניהם, דהיינו על הקמה ועל פרנסה. וכאשר כתב בספר נחלת יעקב. ויש להוסיף שגם התורה מכונה למפתח (עי' במס' שבת לא). ולכאורה מדוע עושין כן לאחר הפסח והרי כבר עבר יום הדין של התבואה? אלא זה רק לרמז. וא"כ גם שבוע אח"כ הוא גם בגדר רמז.

מסופר על חסיד שסיפר לרבו אחד שאחרי כל ההשתדלות שהוא עושה בפרנסה, פרנסתו מאוד מצומצמת. ענה לו רבו, כשיצאו עם ישראל מצרים, כתוב: "ולכל בני ישראל לא יחרץ פֶּלֶב לְשׁוֹנוֹ" (שמות יא, ז). ניתן ללמוד

מנהג קדום יש ששבת אחר חג הפסח להכין חלה בצורת מפתח, או שהיה שנהגו להטמין את המפתח בתוך הבצק ובכך ליצור צורת מפתח בתוכו, וכל זה משום שיש בזה "סגולה לפרנסה ולעשירות".

מקור המנהג מובא בספה"ק "אוהב ישראל" (שבת אחר פסח א' בדה"טעם) וזל"ק "טעם למה שמנדין אז הלחם משנה במפתח דוקא. מנהג אבותינו ודאי הוא תורה. והטעם הוא ע"ד הכתוב פתחי לי אחותי רעיתי. ידוע מאחז"ל שהש"ת מבקש מהכנסת ישראל "פתחי לי כחודו של מחט, ואני אפתח לכם כפתחו של אולם" וידוע דהכנסת ישראל כלה קרואה בנעימה. בחי' נוקבא. וגם נק' בבחי' לחם. ע"ד "כל אדם הלחם אשר הוא אוכל". והנה ידוע דבפסח היו כל השערים ומוחיץ עילאין פתוחים. ואח"כ ננעלו התרעין וצריכין אנו לפותחן. ולזה אנו מנדין הלחמים הק' משבת זו במפתחות לרמז בזה שאנו פותחין מעט ע"י מצות שבת. וה' הטוב יפתח לנו את אוצרו הטוב ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים יפתח. וכאשר נתן לאבותינו הק' בחודש אייר שמברכין בשבת זו. והבן כ"ז היטב".

א"כ מובן מקור המנהג לחלת מפתח בשבת זו משום שהקב"ה מבקש "פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם" שבפסח השערים היו פתוחים לקבל את כל המוחיץ עילאין, אבל לאחר פסח ננעלו השערים, ובכדי לפותחן אנו עושים את החלת מפתח בשבת אחר פסח, שבזכות מצות השבת הקב"ה יפתח לנו את כל השערים.

ובתוך דבריו מובא שאפילו את נשאל, הרי שבת אחר פסח היה בשבוע הקודם (כמו שחל בשנה זו)?, ולכך הוא אומר שהמן התחיל לרדת בחודש אייר, ובשבת זו מברכין חודש אייר, א"כ יפה אנו עושין להכין חלת מפתח בשבת זו.

ועוד סיבה למנהג מביא ה"אוהב ישראל" (ליקוטים חדשים, לשבת אחר פסח), בני ישראל הלכו במדבר ארבעים שנה, ובימים אלו הם כנסו לארץ ישראל, והיו צריכים לעמול על לחמם: לזרוע לקצור ועוד... אבל הקב"ה עשה לעם ישראל את זה בעצמו והוריד להם את המן מהשמים. ובכך הורה לנו שאדם חייב לעשות השתדלות בפרנסה, אבל, תמיד לשאת עיניים לשמים, ולבקש ממי שהפרנסה שלו, כי: כי מפתח הפרנסה נמצא אך ורק, בידי של רבש"ע. ובכך מסיים רבינו ואומר "וזאת ידוע שלכל דבר יש שער, כמו שאנחנו אומרים ומתפללים, שהקב"ה יפתח לנו שער פרנסה". "וזמזה נשתרבה המנהג, להיות עושין צורת מפתח על החלות, לרמז שיפתח לנו ה' הש"ת - שער פרנסה".

ו מי שלא עשה בשבת מברכין - יכול לעשות כן גם בשבת שאחריה, שהרי זה חודש אייר עצמו עוד טעם על פי הקבלה הביא ב"אוהב ישראל" (עמ' של"ז) שהלחם משנה הוא כנגד תורה שבכתב ושבע"פ, והם רמוזם בפסוק תורי זהב

מלשון הפסוק 'יחרץ' שהפרנסה של הגויים תלויה בחריצות, אבל, אצל בני ישראל כתוב: "לא יחרץ" - הפרנסה אינה תלויה בחריצות, אלא: "ככל לשוננו" - שהלב והלשון שווים מתברכת הפרנסה. ההשתדלות של האדם - לשאת ולתת באמונה, והפרנסה נקבעת בראש השנה, וה'כלי' שמביא את הברכה בפרנסה הוא היושר והאמונה.

על יוסף הצדיק נאמר: "וכל אשר הוא עושה - ה' מצליח בידו" והיה מלחש... אומרים חז"ל: שם שמים היה שגור על פיו. בכל פעולה שהיה עושה היה משתף שם שמים, מתפלל ומבקש שימצא חן בעיני ה' יתברך, ויצליחהו בכל מעשה ידיו. ובכך הורה לנו הלכה למעשה שתמיד יהיה שגור

על פינו "זוכרת את ה' אלוקיך, כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל". שאם נאמין תמיד ברבש"ע שרק הוא עושה לנו הכל, ומידו נתנו לך, ומעצמינו אין שום דבר או פעולה, הקב"ה מיד שולח את כל מה שהוא צריך. "וברכתיך בכל אשר תעשה" - כשאתה עושה השתדלות אתה מכין 'כלי' שייכיל את שפע הפרנסה, וסומך על הקב"ה שיגמור בעדך, והתוצאה: "ויש מקום לחול עליו ברכת ה'" (ספרים).

יהי רצון לפני אבינו שבשמים, שכל בית ישראל יראו ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם, והקב"ה יפתח לכולנו את שערי פרנסה ואת אוצרו הטוב - במתנת חנים, אמן.

חזקנו קורא נא

לחזק ולעידוד לימים אלו

בגודל האהבת רעים

כי הבדידות היא אחד המפריעים העיקריים ביותר על האדם, על כן מחפש אני חבר לדרך; ממנו אלמד אורחות חיים אותם לא ידעתי, ממנו אלמד דברי חכמה, וכמוכן הוא יוכל ללמוד ממני ומהסביבה ממנה אני מגיע, האם תסכים??

"נשמע טוב" חייך המלומד, ואמר "אולי כדאי שנבחר איזה נושא עליו נשוחח עתה". "בסדר" אישר היהודי. "אולי אתה מבין באסטרולוגיה?" שואל המלומד. "אס-סטוגיה? מה זה?" הרים היהודי גבה ושאל בפליאה. השיב לו המלומד בפסקנות "אתה לא יודע מה זה אסטרולוגיה? אזי איבדת רבע מהחיים שלך!".

ושוב ניסה את מזלו ושאל "ובפסיכולוגיה אתה כן מבין?". חזר היהודי על אותה המילה בעודו בוהה בעומד מולו ומאוכזב כולו. "מה", נתמלא המלומד פליאה "פסיכולוגיה אתה לא יודע? אם כן איבדת עוד רבע מהחיים שלך!". חשב היהודי לעצמו חצי חיים שלי כבר לא שווים כלום, וזאת הוא אומר לי כך ברגע אחד, ואז הוא שומע את בן-שיחו אומר לו "טוב, אולי בפילוסופיה אתה כן מבין". ושוב היהודי עונה לו שלא, אומר לו המלומד באכזבה כי כעת הוא איבד עוד רבע מהחיים שלו. ברוב כעס ותסכול עזב הגוי המלומד את הסיפון וירד לחדרו, כאילו אמר זכי עם כזה אדם שאינו יודע כלום מחייו אחלוק את הנסיעה? היהודי נשאר עומד על הסיפון נבוך, וחשב לעצמו: וכי בשביל שיקרא שהוא חי הוא צריך לדעת כל מיני מילים שאינו מבינם כלל, לא נראה לו, הוא יש לו ערכים אחרים בחיים, וגם אם אינו יודע כל מיני מושגים מופשטים הוא נקרא חי.

עברו עוד יום יומיים והספינה התנגשה תוך כדי הפלגה בקרחון ענק, חזר גדול התגלע בדופן הספינה והיא חשבה להישבר, הספינה ויושביה היו בסכנת חיים. מששמע זאת היהודי רץ מיד לחדרו של המלומד בניסיון להצילו. "יש חזר ענק בספינה" סיפר לו היהודי בבהלה, "אנחנו בסכנת טביעה, האם יודע אתה לשחות?". "לא", השיב המלומד חיוור כולו. השיבו היהודי "אם כן, איבדת את כל החיים שלך!".

פרשת קדושים. "וידרב ה' אל משה לאמר. דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקיכם".

הרה"ק רבי ישראל מרוזין ז"ע היה אומר יהודי בכל תהלכותיו צריך לומר 'כי קדוש אני', אם עושה מצוה אז 'כי קדוש אני' משום שאנחנו בני ישראל עם קדושו. אבל אם חלילה עובר עבירה קלה כבחמורה, צריך לומר 'כי קדוש אני' ואיך יכול להיות שעושה את העבירה נגד רצונו ית'.

בפרש"י פי' עה"כ "קדושים תהיו - זו בהקהל נאמרה לפי שרוב גופי תורה תלויים בה", ומבאר הרה"ק בעל ה"חתם סופר ז"ע וכה תוכן דבריו הק' "וי"ל עפ"י מה שכתב החובת הלבבות בגודל מעלת הפרישות והבדידות שאין רצון הקב"ה להיות פרוש. דהיינו שילך במקום שאין אנשים למדבריות ויערים לבחון ולהשכיל את מעשה ה', כי נורא היא. כי לא תהו בראה לשבת יצרה, אלא רצון ה' ית' להיות אוהב את הבריות ולחבר עמהם ללמדם בינה והשכל בתורת ה'. ואם אמנם שממעט בזה להשלים עצמו, אפילו הכא הוא רצון ה' להיות אוהב הבריות, שעי"ז מקרבן לתורה בחיבור ובדיקות זו. ואם בוונתו רק לתכלית זה, אז יהי' בחיבור עם אנשים ולכו דבק בה'. ואעפ"כ פרוש מכל תענוגי עולם הזה. וזה הפרישות בחר ה'. וזה שביאר כאן באמרו 'קדושים תהיו שתהיו בפרישות' ונוכל לטעות שענין פרישות היינו בדידות הגוף, לכך נאמר 'דבר אל כל עדת וגו' והיינו 'פרשה זו בהקהל נאמרה' שיהי' פרוש, אבל מעורב עם בני אדם. והטעם מפני שרוב גופי תורה שיקויים התורה בגוף תלויים בזה ללמוד וללמד ולהיות ממלכת כהנים". עכ"ל לשונו הק'.

מכך נלמד שאל אדם להיות פרוש ומבודד מבני אדם, לתוך מקומות יערים ומדבריות שוממות, אלא רצון הקב"ה שאדם יהיה מעורב עם בני אדם, וגם שצריך להיות פרוש ולהתבודד, יעשה זאת יחד עם כולם בצוותא חדא.

הנמשל כה מוכן. אדם צריך תמיד לבחור להיות בחברת רעים אוהבים, ולא לשבת לבד הוא ועצמו בתוך חדרו סגור ומסוגר, אלא יש להיות בחברת אנשים שיוכל לדבר ולשוחח, ואל לא להרגיש יותר מהם, אלא להיות ע"ד לשון הכתוב "ואהבת לרעך כמוך" שתאהב את חברך כמו שאתה אוהב את עצמך, הרי חשוב בעצמך בלבך פנימה, האם היית רוצה שחברך ידבר אליך או יחשוב עליך כמו שאתה חושב עליו, אלא הקב"ה מבקש ממנו שנאהב את חברינו כבליבנו ממש, ולא שיהיה איזה שייכות של שנאה חלילה ביניהם. ודבר בעיתו מה טוב בעת שאנו נמצאים בימי ספירת העומר, שאנו מתאבלים על ספירת כ"ד אלף תלמידי ר"ע, והכל משום "שלא נהגו כבוד זה בזה" הם מתו בזה אחר זה, והעבודה שלנו בימים אלו להרבות באהבת חנים, איש את רעהו ולאחיו יאמר חזק, וה' יעזרינו שבזכות האחדות והאהבת רעים, נזכה כולנו להתאחד יחד בבנין בית מקדשינו שיבנה במהרה ובימינו אמן.

בלב ים שטה לה ספינת ענק הנושאת עמה נוסעים רבים, הדרך שלפניהם עוד ארוכה, וזמנם בידם, לרדת ולהתארגן בחדרים, לאכול משהו להשביע את נפשם הרעה ואף לנוח קממא, על סיפון האניה עלו אנשים להתאווור ולשאוף אויר צח יותר מהנמצא בבטן האניה. גם יהודי היה על אותה ספינה, גם הוא עלה לסיפונה לראות את הים, ולתהות על קנקן חבירו להפלגה, לחפש לו חבר לכמה ימים שלפניהם, ממנו יוכל הוא להחכים וללמוד דברים חדשים מעולמות אחרים.

כמה דקות עברו עד שצדו עיניו אדם שאף מראהו החיצוני העיד עליו כי מלומד הוא, "שלום עליכם" אמר היהודי והמתין לתגובה, ומשלא נענה אמר שוב "שלום", והאיש שמוזלו לא היה לו נעים לא לענות, ואז השיב בקול רם "כן, עליכם שלום, מה רצונכם". "תראה אדוני" הצטדק היהודי, "אנו אמורים להפליג עוד כשבוע ימים, אני מחפש חבר אתו אחלוק את חוויותיי כאן. אתה ודאי יודע

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון
a13215113@gmail.com

נודב לע"נ
הכנה לשבת קודש
בקו "ומתוק לחכי"
04.847.30.50
ניתן לתרום בעמדות "נדרים פלוס" ע"ש העלון

נודב לע"נ
הרה"ק רבי ישעי'ה בן רבי משה מקרעסטיר
נלב"ע ג' אייר
זכותו יגן עלינו ועל ישראל
ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ
הרב נפתלי הרץ בן הרב יוחנן דב הלוי ז"ל
נלב"ע י"ב חשוון
ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ
הרב מרדכי מנחם מנדל בן הרב אהרן אריה ז"ל
נלב"ע ה' תמוז תשפ"א
ולע"נ האשה החשובה מרת רבקה בת הרב משה חיים ע"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פיגנבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן 540321-ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשה.